

UZASADNIENIE

Założeniem do opracowania projektu planu zadań ochronnych jest utrzymanie lub odtworzenie w miarę możliwości właściwego stanu przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, który to obowiązek wynika z art. 6 (1) Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. U. UE. L 206 z dnia 22.7.1992, z późn. zm.), zwanej dalej: „dyrektywą siedliskową”. Dokument ten tworzy ramy prawne do działania wszystkim podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

Obowiązek sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 wynika z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, z późn. zm. - zwanej dalej „ustawą o ochronie przyrody”). Kierując się wspomnianymi powyżej założeniami, plan zadań ochronnych ustanawia w drodze aktu prawa miejscowego (w formie zarządzenia), właściwy terytorialnie regionalny dyrektor ochrony środowiska. Plan ten może być zmieniony, wynika to z potrzeb ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, lub zachodzi konieczność jego aktualizacji, w szczególności w wyniku oceny aktualności planu zadań ochronnych.

Dla omawianego obszaru Natura 2000, plan zadań ochronnych ustanowiony został zarządzeniem nr 28 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 30 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Zwolenki PLH140006 (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2014 r. poz. 76, z późn. zm.).

W związku z zarzutami formalnymi Komisji Europejskiej z dnia 9 czerwca 2021 r., znak INFR(2021)2025, C(2021)2179, dotyczącymi obowiązku ustalenia precyzyjnych celów ochrony dla każdego obszaru Natura 2000, koniecznym stało się doprecyzowanie celów działań ochronnych wyznaczonych dla niniejszego obszaru. Zgodnie z ww. stanowiskiem Komisji Europejskiej funkcja celów ochrony polega na określeniu, jaki stan gatunków i typów siedlisk na danym obszarze należy osiągnąć, tak aby obszar ten mógł przyczynić się do osiągnięcia ogólnego celu, jakim jest właściwy stan ochrony tych gatunków i typów siedlisk (art. 2 ust. 2 dyrektywy siedliskowej) na poziomie krajowym, biogeograficznym lub europejskim. Zgodnie z wykładnią przedstawioną przez Komisję Europejską aby spełnić tę funkcję, cele ochrony muszą być:

- 1) indywidualnie określone dla danego obszaru, to jest ustalone na poziomie obszaru;
- 2) kompleksowe, to jest obejmujące wszystkie gatunki i typy siedlisk będące przedmiotem zainteresowania Wspólnoty na mocy dyrektywy siedliskowej, które występują w obszarze Natura 2000;
- 3) indywidualnie określone dla przedmiotu ochrony, to jest jasno wskazywać konkretny typ siedliska lub gatunek na danym obszarze;
- 4) indywidualnie określone pod kątem pożądanego stanu ochrony, to jest wyraźnie określające stan, jaki typ siedliska i gatunek na danym obszarze mają osiągnąć; pożądaný stan musi być:
 - a) ilościowy i mierzalny (cele ilościowe, które mogą być uzupełnione celami jakościowymi, takimi jak opis właściwego stanu siedliska lub struktury populacji), jak również raportowalny; (umożliwiający monitorowanie);
 - b) realistyczny (uwzględniający rozsądne ramy czasowe i nakłady), spójny (umożliwiający zastosowanie takich samych atrybutów i wskaźników dla przedmiotów ochrony w różnych obszarach);
 - c) kompleksowy (atrybuty i cele powinny obejmować specyfikę danego przedmiotu ochrony i umożliwiać opisanie jego stanu ochrony jako właściwy lub niewłaściwy);
 - d) precyzyjne w odniesieniu do „utrzymania” lub „odtworzenia” stanu ochrony przedmiotu ochrony (odpowiedni poziom ambicji określający niezbędne środki ochrony);
 - e) odpowiadać ekologicznym wymaganiom dotyczącym typów siedlisk przyrodniczych wymienionych w załączniku I i gatunków wymienionych w załączniku II występujących na

tych obszarach; odzwierciedlać znaczenie obszaru dla zachowania lub odtworzenia, we właściwym stanie ochrony, typów siedlisk i gatunków.

Opracowanie zmiany planu zadań ochronnych w zakresie celów ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000, wynika z konieczności zapewnienia warunków utrzymania i odtworzenia ich właściwego stanu ochrony, z wyjątkiem sytuacji, gdy ze względów przyrodniczych jest niemożliwe lub nieuzasadnione polepszenie tego stanu. Cele działań ochronnych sporządzono na podstawie dostępnych materiałów przyrodniczych, w tym dokumentacji planu zadań ochronnych oraz ekspertyz m.in. pn: „Ekspertyza botanika-fitosocjologa obejmująca inwentaryzację następujących przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Zwoleńki PLH140006: 2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi, 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nymphaeion Potamion*, 6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe *Koelerion glaucae* - Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska (2020 r.), Ekspertyza herpetologa obejmująca inwentaryzację gatunku 1188 kumak nizinny (*Bombina orientalis*) w obszarach Natura 2000 Dolina Czarnej PLH260015 i Dolina Zwoleńki PLH140006 - M. Zegarek, A. Szafranski, A. Satory (2020 r.), Ekspertyza entomologiczna obejmująca inwentaryzację następujących przedmiotów ochrony w obszarach Natura 2000 Dolina Czarnej PLH260015: 1042 zalotka większa *Leucorrhinia pectoralis*, 6177 modraszka telejus *Phengaris teleioides*, 1060 czerwończyk nieparek *Lycaena dispar*, 1065 przepłotka aurinia *Euphydryas aurinia* i Dolina Zwoleńki PLH140006 1037 trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia*, 1042 zalotka większa *Leucorrhinia pectoralis* - Praca zbiorowa pod redakcją dr Alojzego Przemyskiego (2020 r.) oraz opracowania pn.: „Ocena stanu zachowania i monitoring wybranych przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000 Pakosław PLH140015 i Dolina Zwoleńki PLH140006 - Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej D. Kutera, T. Figarski, M. Szczygielski, Z. Wierzbicki, B. Pyśniak, C. Kurys, W. Hłopaś (2021 r.). Jednocześnie, w celu ujednolicenia zapisów oraz zapewnienia czytelności dokumentu planistycznego oraz wypełnienia zobowiązań poczynionych w 2021 i 2022 r. względem zarzutów formalnych Komisji Europejskiej dotyczących uchybienia zobowiązaniom wynikającym z art. 4 ust. 4 oraz art. 6 dyrektywy siedliskowej i art. 2 oraz art. 4 ust. 1 i 2 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz.U.UE.L.2010.20.7 z dnia 2010.01.26), a także mając na względzie uwagi zgłoszone w udziale społeczeństwa, projekt zarządzania przedłożony do udziału społeczeństwa uzupełniono o brakujące wskaźniki oceny stanu zachowania poszczególnych przedmiotów ochrony. Jednocześnie, tabelę załącznika nr 4 uzupełniono o szczegółowe cele ochrony dla nowych (dodanych w 2023 r.) przedmiotów ochrony, tj. 4056 zatoczka łamliwego *Anisus vorticulus* oraz 1016 poczwarówki jajowatej *Vertigo moulinsiana*.

Mając powyższe na uwadze zdefiniowano następujące cele ochrony:

Lp.	Przedmiot ochrony	Parametr stanu ochrony	Cele działań ochronnych	Komentarz
1	2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi	Nie definiuje się celów ochrony dla siedliska z uwagi na konieczność weryfikacji statusu siedliska w obszarze Natura 2000.		Piaszczyste obrywy erozyjne nad Zwolenką, które stwierdzono w lewobrzeżnej części doliny, nie reprezentują siedliska 2330. Są to zanikające na skutek ekspansji sosny polanki przy piaszczystych drogach, rozjeżdżane i utrzymujące się prawdopodobnie wyłącznie dzięki działalności osób uprawiających off-road. Mają powierzchnię zaledwie maksymalnie kilkanaście-dwadzieścia metrów kwadratowych, są niemal pozbawione roślinności i nie stanowią wydm. Zdjęcia fitosocjologiczne wykonane zostały na omawianych polankach. Są one skrajnie ubogie w gatunki, a najobficiej rośnie tam szcztolicha siwa <i>Corynephorus canescens</i> – jednak sama jej obecność nie świadczy o obecności siedliska 2330. Źródło danych: Ekspertyza botanika-fitosocjologa obejmująca inwentaryzację następujących przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Zwolenki PLH140006: 2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi, 150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion Potamion</i> , 6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe <i>Koelerion glaucae</i> - Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska (2020 r.)
2	3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion, Potamion</i>	Nie definiuje się celów ochrony dla siedliska z uwagi na konieczność weryfikacji statusu siedliska w obszarze Natura 2000.		Obszar Dolina Zwolenki obfituje w zbiorniki wodne, zajmujące znaczną powierzchnię w obrębie zatorfionej (oprócz fragmentu przy ujściu do Wisły) doliny rzeki. Zbiorniki te mają bardzo zróżnicowaną powierzchnię (od kilku m ² do kilku hektarów; zwykle jest to jednak kilkanaście – kilkadziesiąt arów) i jest ich kilkaset. Wiadomo jednak (Panek, Pawlikowski 2014), że niemal wszystkie z nich to stawy rybne, zarówno niedawno wykopane, jak i stare, silnie zarastające, powstały w wyniku trwającej od setek lat eksploatacji torfu, a następnie hodowli ryb w powstałych zbiornikach. Stawy te mają zwykle – w zależności od stopnia zarośnięcia – mniej lub bardziej prostokątny kształt, dostosowany do granic działek ewidencyjnych. Innym typem zbiornika występującym w kilku miejscach w dolinie są dawne stawy młyńskie (powstałe sztucznie), w większości obecnie całkowicie zarośnięte przez roślinność szuwarową. Niektóre zbiorniki na tym terenie powstały niedawno w ramach czynnej ochrony populacji żółwia błotnego prowadzonej przez Mazowiecko-Świętokrzyskie Towarzystwo Ornitologiczne. W obrębie torfowej doliny, takiej jak dolina Zwolenki, zmiany koryta rzeki są niewielkie i ograniczone do bezpośredniego sąsiedztwa ciek, ponieważ reszta doliny, a zwłaszcza jej części peryferyjne (położone na granicy z gruntami mineralnymi), zajęta jest przez torfowiska soligeniczne, których złoża wypełnia dolinę i ma charakter nachylony od mineralnego skraju po koryto rzeki, osiągając najmniejszą miąższość w jej sąsiedztwie. Starorzecza w dolinie Zwolenki były bardzo nieliczne, niewielkie i niemal w całości uległy znaczącym przekształceniom albo w stawy młyńskie, albo w związku ze zmianami hydrologicznymi. W trakcie badań wykonanych w 2020 r. w obszarze stwierdzono jedynie 5 obiektów, zajmujących łącznie

				0,1495 ha, spełniających kryteria siedliska 3150. Porównując dane z wcześniejszej inwentaryzacji we wszystkich przypadkach nastąpił znaczący, lub wielokrotny spadek ich powierzchni. Związane jest to z wypływaniem i wysychaniem zbiorników na skutek niewłaściwego uwodnienia. W efekcie roślinność wodna (zanurzona i o liściach pływających) jest wykształcona fragmentarycznie. Uwzględniając znacząco odbiegający stan uwodnienia w okresie prowadzenia badań przy utrzymywaniu się tendencji stałego obniżania się poziomu wód i wysychania tych zbiorników perspektywy ich zachowania w obszarze są bardzo wątpliwe. Ten typ siedliska przyrodniczego występuje na opisywanym obszarze w formie nieistotnej dla jego ochrony, gdyż powierzchnia w obszarze jest dalece nieznaczająca, a sposób wykształcenia odbiega znacznie od wzorca syntaksonomicznego – ocena reprezentatywności D. Nie ulega wątpliwości, że tworząc pierwotny SDF dla obszaru popełniono błąd wskazując tak dużą powierzchnię siedliska 3150 (23,79 ha zgodnie z SDF, co w przybliżeniu odpowiada łącznej powierzchni wszystkich – w ogromnej większości antropogenicznych – zbiorników wodnych w obszarze). Źródło danych: Ekspertyza botanika-fitosocjologa obejmująca inwentaryzację następujących przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Zwolenki PLH140006: 2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi, 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion Potamion</i> , 6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe <i>Koelerion glaucae</i> - Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska (2020 r.)
3	6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe <i>Koelerion glaucae</i>	Nie definiuje się celów ochrony dla siedliska z uwagi na konieczność weryfikacji statusu siedliska w obszarze Natura 2000.		Badania przeprowadzone w 2020 r. wykazały występowanie płatów muraw szcztolichowych w większości reprezentujących zespół <i>Spergulo morisonii-Corynephorum</i> . Dominują w nim szcztolicha siwa <i>Corynephorus canescens</i> , jastrzębiec kosmaczek <i>Hieracium pilosella</i> , a w warstwie mszysto- porostowej - <i>Ceratodon purpureus</i> i chrobotki. Tylko w jednym zdjęciu stwierdzono gatunek charakterystyczny związku <i>Koelerion glaucae</i> – traganka piaskowego <i>Astragalus arenarius</i> . Tym samym przynależność tych płatów do siedliska 6120, jak i w ogóle obecność siedliska 6120 w obszarze Dolina Zwolenki, jest wykluczona. Wpisanie siedliska w SDF stanowiło pierwotny błąd naukowy, obejmujący nieprawidłową kwalifikację zbiorowisk roślinnych. Źródło danych: Ekspertyza botanika-fitosocjologa obejmująca inwentaryzację następujących przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Zwolenki PLH140006: 2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi, 150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion Potamion</i> , 6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe <i>Koelerion glaucae</i> - Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska (2020 r.)
4	6510 Nizowe i górskie świeże łąki	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie występowania siedliska z uwzględnieniem naturalnych procesów	Posiadane wyniki badań wskazują, iż na etapie tworzenia obszaru (2007 r.) doszło do błędnej kwalifikacji siedliska, co wskazywałoby na pierwotny błąd naukowy. Badania przeprowadzone na potrzeby sporządzenia planu zadań ochronnych (2013 r.), wykazały, że dobrze wykształcone siedlisko zajmuje stosunkowo małą powierzchnię (ok. 0,46 ha) w

użytkowane ekstensywnie <i>Arrhenatherion elatioris</i>		oraz ekstensywnego użytkowania, na powierzchni 237 ha oraz weryfikacja danych dotyczących powierzchni siedliska w obszarze (stan właściwy – FV).	obszarze. Z powyższych względów wydaje się, że powierzchnia siedliska 6510 wskazana w SDF (237,93 ha) została przeszacowana, co może wynikać z błędnej klasyfikacji łąk selernicowych i wyczyńcowych, ewentualnie z uznania za dobrze wykształcone siedlisko łąk rajgrasowych silnie przekształconych przez gospodarkę. W Dolinie Zwolenki oprócz siedliska łąk świeżych występują łąki wilgotne i zmiennowilgotne. Jest to jednak trudne do oceny siedlisko, gdyż występuje ono na gospodarowanych łąkach i łatwo o jego szybkie przekształcenie w łąkę o słabszych walorach przyrodniczych (przez zabiegi odwadniające, nawadniające, zbyt intensywne nawożenie, zbyt częste lub zbyt rzadkie koszenie). Z drugiej zaś strony niektóre zaniedbane łąki można łatwo przywrócić do pożądanego stanu, przez to ogólny stan może się zmieniać z roku na rok. Poszczególne stanowiska są dość małe, przez co łatwo mogą ulec zanikowi na skutek czynników losowych, ale ze względu na istnienie kilku stanowisk dobrze wykształconych i pewnej liczby zdegradowanych, możliwe jest odtwarzanie się nowych w miarę pojawiania się odpowiednich warunków. Z powyższych względów, do czasu ponownej weryfikacji danych o pokryciu siedliskiem w obszarze, przyjęto jako cel utrzymanie powierzchni 237 ha. Regionalny podjęcie działania w zakresie waloryzacji siedliska w obszarze. Ogólny stan zachowania siedliska oceniono jako niezadawalający – U1. Jednocześnie z uwagi na charakterystykę przedmiotu oraz zmianę podejścia do utrzymania i prowadzenia gospodarki rolnej na trwałych użytkach zielonych, poprawa stanu zachowania siedliska do wartości właściwej (FV) jest wątpliwa. Cele ochrony ustalono dla wskaźników kluczowych dla waloryzacji oceny stanu ochrony siedliska. Cel wydaje się możliwy do osiągnięcia. Cele działań ochronnych sporządzono na podstawie danych dokumentacji do planu zadań ochronnych (2013 r.).
	Struktura przestrzenna płatów	Utrzymanie maksymalnie średniego stopnia fragmentacji płatów siedliska (stan niezadawalający – U1).	
	Gatunki charakterystyczne	Utrzymanie występowania minimum 3 gatunków charakterystycznych na stanowisku badawczym, takich jak np.: dzwonek rozpierschły, kozibród łąkowy, przytulia pospolita (stan niezadawalający – U1).	
	Gatunki dominujące	Utrzymanie dominacji gatunków typowych dla łąk świeżych na poziomie minimum 50% (stan niezadawalający - U1).	
	Obce gatunki inwazyjne	Poprawa oceny stanu zachowania zmierzająca do braku występowania lub występowania pojedynczych osobników gatunków o niskim stopniu inwazyjności (poprawa niezadawalającego stanu zachowania U1 do stanu właściwego - FV).	

		Gatunki ekspansywne roślin zielnych	Poprawa oceny stanu zachowania zmierzająca do braku występowania gatunków silnie ekspansywnych, przy łącznym pokryciu gatunków ekspansywnych < 20% (poprawa niezadowolającego stanu zachowania U1 do stanu właściwego - FV).	
		Ekspansja krzewów i podrostów drzew	Poprawa oceny stanu zachowania zmierzająca do występowania łącznego pokrycia krzewów i podrostu drzew w graniach badanej powierzchni na poziomie poniżej 1% (poprawa stanu niezadowolającego – U1 do stanu właściwego – FV).	
		Udział dobrze zachowanych płatów	Poprawa oceny stanu zachowania zmierzająca do osiągnięcia udziału płatów dobrze zachowanych na poziomie minimum 50% powierzchni badawczej (poprawa złego stanu – U2 do stanu niezadowolającego – U1).	
		Martwa materia organiczna	Stopniowa poprawa stanu zachowania zmierzająca do występowania martwej	

			materii organicznej na poziomie poniżej 2 cm (stopniowa poprawa niezadawalającego stanu zachowania – U1 do stanu właściwego - FV).	
5	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>)	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie występowania siedliska na powierzchni 118 ha oraz weryfikacja danych dotyczących powierzchni siedliska w obszarze (stan właściwy – FV).	Posiadane wyniki badań wskazują, iż na etapie tworzenia obszaru (2007 r.) doszło do błędnej kwalifikacji siedliska, co wskazywałoby na pierwotny błąd naukowy. Z powyższych względów wydaje się, że powierzchnia siedliska 7140 wskazana w SDF (118,97 ha) została przeszacowana, co może wynikać z błędnej klasyfikacji siedlisk torfowiskowych (twórcy SDF prawdopodobnie uznali za torfowiska przejściowe występujące tu torfowiska niskie). Zgodnie z wiedzą uzyskaną na etapie tworzenia planu zadań ochronnych na terenie Doliny Zwoleńki powierzchnia siedliska określona została na nieco ponad 2 ha. W związku z wykazaniem w 2012 r. mniejszej powierzchni siedliska niezbędna jest ponowna weryfikacja terenowa, która jednoznacznie określi jego powierzchnię. Z tego względu do czasu ponownej weryfikacji pokrycia siedliskiem w obszarze, odstąpiono od zmiany danych SDF oraz przyjęto jako cel utrzymanie powierzchni siedliska na poziomie 118 ha. Ogólny stan zachowania siedliska oceniono jako niezadawalający – U1. Jednocześnie z uwagi na charakterystykę przedmiotu ochrony oraz ogólnokrajowy trend spadku poziomu wód gruntowych, możliwość poprawy stanu zachowania siedliska do wartości właściwej (FV) jest wątpliwa. Cele ochrony ustalono dla wskaźników kluczowych dla waloryzacji oceny stanu ochrony siedliska. Cel wydaje się możliwy do osiągnięcia. Cele działań ochronnych sporządzono na podstawie danych dokumentacji do planu zadań ochronnych (2013 r.).
		Procent powierzchni zajęty przez siedlisko powierzchni badawczej	Utrzymanie udziału powierzchni siedliska w powierzchni badawczej na poziomie > 50% (stan niezadawalający – U1).	
		Gatunki charakterystyczne	Utrzymanie występowania > 6 gatunków charakterystycznych lub mniej, lecz pokrycie w powierzchni badawczej na poziomie > 50% (stan właściwy – FV).	
		Gatunki dominujące	Utrzymanie dominacji gatunków charakterystycznych (stan właściwy – FV).	
		Pokrycie i struktura gatunków mchów	Utrzymanie całkowitego pokrycia mchów w przedziale minimum 20% lub całkowite pokrycie mchów ponad 50% ale mchy torfowce zajmują poniżej 50% całkowitej powierzchni porośniętej przez	

			wszystkie gatunki mchów (stan niezadowolający – U1).	
		Obce gatunki inwazyjne	Stopniowa poprawa oceny stanu zachowania zmierzająca do braku występowania gatunków inwazyjnych (stopniowa poprawa niezadowolającego stanu zachowania – U1 do stanu właściwego – FV).	
		Gatunki ekspansywne roślin zielnych	Stopniowa poprawa oceny stanu zachowania zmierzająca do braku występowania lub występowania pojedynczych osobników gatunków ekspansywnych roślin zielnych (stopniowa poprawa niezadowolającego stanu zachowania – U1 do stanu właściwego – FV).	
		Obecność krzewów i podrostu drzew	Stopniowa poprawa oceny stanu zachowania zmierzająca do braku występowania lub występowania pojedynczych drzew i krzewów (stopniowa poprawa niezadowolającego stanu zachowania – U1 do stanu właściwego – FV).	
		Stopień uwodnienia	Utrzymanie wody na poziomie nieprzekraczającym 20	

			cm poniżej powierzchni torfowiska (stan niezadawalający – U1).	
		Pozyskanie torfu	Utrzymanie braku pozyskania torfu (stan właściwy – FV).	
		Melioracje odwadniające	Utrzymanie niewielkiego oddziaływania sieci rowów melioracyjnych oraz innych elementów infrastruktury na warunki wodne torfowiska (stan niezadawalający U1).	
6	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny <i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie występowania siedliska na powierzchni 7,5 ha (stan właściwy – FV).	Zgodnie z najnowszymi wynikami badań na terenie obszaru występuje siedlisko grądu typowego oraz grądu niskiego. Łącznie siedlisko zajmuje powierzchnię 7,59 ha w 6 płatach. Jeden z płatów swoim zasięgiem wykracza poza aktualną granicę obszaru Natura 2000, stanowią go lasy Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwa Zwoleń, które przylegają do obszaru Natura 2000 Dolina Zwoleńki PLH140006. W większości z inwentaryzowanych płatów drzewostan główny jest zniekształcony poprzez znaczny udział sosny zwyczajnej <i>Pinus sylvestris</i> , która występuje razem z grabem pospolitym <i>Carpinus betulus</i> , dębem bezszypułkowym <i>Quercus petrae</i> . Podszyt budują oprócz graba i dębu, kruszyna <i>Frangula alnus</i> , leszczyna <i>Corylus avellana</i> , bez czarna <i>Sambucus nigra</i> , czeremcha zwyczajna <i>Padus avium</i> i inne. W runie występują takie gatunki jak zawilec gajowy <i>Anemone nemorosa</i> , konwalijka dwulistna <i>Maianthemum bifolium</i> , konwalia majowa <i>Convallaria majalis</i> , przytulia czepna <i>Galium aparine</i> , ale również borówka czarna <i>Vaccinium myrtillus</i> . Ogólny stan zachowania siedliska oceniono jako niezadawalający – U1, mimo występowania niewielkich płatów, których stan zachowania oceniono jako zły – U2, głównie z uwagi na niewystarczającą ilość martwego drewna. Z uwagi na charakterystykę przedmiotu ochrony oraz zakres koniecznych do osiągnięcia progów dla poszczególnych wskaźników oceny stanu zachowania siedliska, możliwość poprawy stanu zachowania siedliska do wartości właściwej (FV) jest wątpliwa. Cele ochrony ustalono dla wskaźników kluczowych dla waloryzacji oceny stanu ochrony siedliska. Cel wydaje się możliwy do osiągnięcia. Cele działań ochronnych sporządzono na podstawie danych dokumentacji do planu zadań ochronnych (2013 r.) oraz opracowania pn.: „Ocena stanu zachowania i monitoring wybranych przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000 Pakosław PLH140015 i Dolina Zwoleńki PLH140006 - Biuro Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej D. Kutera, T. Figarski, M. Szczygielski, Z. Wierzbicki, B. Pyśniak, C. Kurys, W. Hłopaś (2021 r.).
		Charakterystyczna kombinacja florystyczna	Utrzymanie wartości wskaźnika w stanie minimum nie pogorszonym, dopuszcza się zniekształcenie w stosunku do typowej kombinacji florystycznej dla siedliska w regionie (stan niezadawalający - U1).	
		Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie	Utrzymanie braku występowania gatunków obcych w podszycie i runie (stan właściwy – FV).	
		Ekspansywne gatunki rodzime w runie	Utrzymanie braku występowania gatunków ekspansywnych lub pojedyncze okazy gatunków	

			nitrofilnych w runie (stan właściwy – FV).
		Struktura pionowa i przestrzenna roślinności	Utrzymanie występowania jednolitego, starego drzewostanu lub struktury zróżnicowanej ze zwartym starym drzewostanem zajmującym powyżej 10% powierzchni (stan niezadawalający – U1).
		Wiek drzewostanu	Stopniowa poprawa oceny stanu zachowania zmierzająca do osiągnięcia i utrzymania <10% udział drzew starszych niż 100 lat, ale > 50 % udziału drzew starszych niż 50 lat (stopniowa poprawa złego stanu zachowania – U2 do stanu niezadawalającego – U1).
		Naturalne odnowienie drzewostanu	Utrzymanie występowania naturalnego odnowienia, w lukach i prześwietleniach, ślady zgryzania nieliczne (stan właściwy – FV).
		Gatunki obce w drzewostanie	Utrzymanie udziału gatunków obcych w drzewostanie na poziomie <1% i

			nieodnawiające się (stan właściwy – FV).
		Martwe drewno (łącznie zasoby)	Stopniowa poprawa oceny stanu zachowania zmierzająca do osiągnięcia ilości martwego drewna (łącznie zasoby) minimum na poziomie 10 m ³ / ha (stopniowa poprawa złego stanu zachowania – U2 do stanu niezadawalającego – U1).
		Martwe drewno wielkowymiarowe	Stopniowa poprawa oceny stanu zachowania zmierzająca do osiągnięcia ilości martwego drewna wielkowymiarowego do poziomu minimum 3 szt./ha (stopniowa poprawa oceny wskaźnika ze złego stanu – U2 do stanu niezadawalającego – U1).
		Inne zniekształcenia	Utrzymanie sporadycznego notowania zniszczeń istotnie oddziałujących na strukturę fitocenozy (stan niezadawalający – U1).

7	91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe <i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion</i>	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie występowania siedliska na powierzchni 47,5 ha oraz weryfikacja danych dotyczących powierzchni siedliska w obszarze (stan właściwy – FV).	Identyfikatorem fitosocjologicznym siedliska przyrodniczego 91E0 – łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe jest zespół <i>Fraxino-Alnetum</i> . Ten typ siedliska przyrodniczego obejmuje nadrzeczne lasy lub tereny źródliskowe: olszowe, jesionowe, wierzby białej i kruchej oraz topoli białej i czarnej. Występuje w całej Polsce, przy czym miejscami jest reprezentowany przez rozmaite podtypy. Zespół <i>Fraxino-Alnetum</i> uzależniony jest od ruchów wód gruntowych lub powierzchniowych, wykształca się na żyznych glebach zalewanych, murszowych, mineralno-murszowych i torfowo-murszowych. Siedliska te obejmują kilka istotnie różniących się podtypów drzewostanów z udziałem olszy oraz rzadziej jesionu, w rejonie dużych rzek obejmuje nabrzeża wierzbowe i topolowe. Okresowe zalewy są dla łęgów typowe, w okresie letnim następuje rozkład materii organicznej i rozwój roślinności zielnej. Płaty siedliska spotyka się także w miejscach niezalewanych, jednak pozostających pod wpływem ruchu wód gruntowych, na przykład na skutek melioracji terenów pierwotnie zabagnionych. Charakter siedliska w zależności od stopnia uwilgotnienia może nawiązywać do wilgotnych grądów niskich lub do olsów typowych, pozostając w stanie dynamicznej równowagi pomiędzy nimi. Zgodnie z obowiązującymi danymi SDF, powierzchnia siedliska w obszarze wynosi 47,59 ha. Dane uzyskane na potrzeby sporządzenia pzo oraz aktualne dane (wyniki badań z 2021 r.) wskazują jednak, że na terenie obszaru wyróżnia się 8 niewielkich płatów siedliska rozdzielonych przestrzennie o łącznej powierzchni 7,97 ha. Najmniejszy płat zajmuje 0,12 ha, a największy 2,62 ha. W porównaniu do PZO liczba płatów stanowisk zmniejszyła się o jeden, jednak łączna powierzchnia płatów była tam nieco mniejsza - 7,32 ha. Aktualna powierzchnia skartowanych siedlisk jest nieco większa, zmianie uległy również kształty płatów. Kontrola terenowa wykazała, że większość płatów przyjmuje bardzo niewielkie powierzchnie co sprzyja ich degradacji, ponadto część stanowią formy przejściowe z olsami typowymi. Analizując zmiany w stosunku do danych z roku 2013 uznano, że powierzchnia siedliska jest stabilna i nie ulega pomniejszeniu. Stwierdzono dodatkowo niewielki płat siedliska, a dwa mniejsze połączono w jeden, jednego z płatów nie potwierdzono (jest to grąd niski i aktualnie opisano jako płat siedliska 9170_6). Nadmienić należy, że w 2023 r. przeprowadzono procedurę zmiany danych SDF, niemniej jednak wnioski odrzucono z uwagi na niewystarczającą argumentację planowanych zmian. Jednocześnie Regionalny Dyrektor ochrony Środowiska w Warszawie został zobligowany do ponownej analizy danych i ponownego wystąpienia z wnioskiem o zmianę danych SDF. Z powyższych
		Gatunki charakterystyczne	Utrzymanie zubożonej, lecz opartej na gatunkach typowych dla łęgów kombinacji florystycznej (stan niezadawalający – U1).	
		Gatunki dominujące	Utrzymanie występowania we wszystkich warstwach dominacji gatunków typowych dla siedliska jako dominujących, przy czym dopuszcza się zaburzoną relację ilościową (stan niezadawalający – U1).	
		Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	Utrzymanie występowania gatunków obcych geograficznie na poziomie < 1% i nieodnawiających się (stan właściwy – FV).	

	Inwazyjne gatunki obce w podszytcie i runie	Stopniowa poprawa stanu zachowania, zmierzająca do występowania kilku, ale nielicznych gatunków obcych, bądź jednego, ale występującego licznie (stopniowa poprawa złego stanu zachowania – U2 do stan niezadowolającego – U1).	względów jako cel przyjęto utrzymanie powierzchni siedliska wskazanej w SDF oraz podjęcie działań zmierzających do ponownej weryfikacji danych w ww. zakresie. Założyć zatem należy, że po uzyskaniu wyników ww. badań brzmienie celów dla siedliska ulegnie zmianie. Siedlisko na terenie obszaru zajmują obniżenia tarasów doliny rzeki Zwolenki, dawnych starorzeczy. Drzewostany buduje olsza czarna <i>Alnus glutinosa</i> , w drugiej warstwie (podszyt) skład uzupełniają: czeremcha zwyczajna <i>Padus avium</i> . Ileszczyna pospolita <i>Corylus avellana</i> , bez czarny <i>Sambucus nigra</i> , szakłak pospolity <i>Rhamnus catharticus</i> , trzmieliny <i>Euonymus europaeus</i> , <i>Euonymus verucosus</i> , kruszyna <i>Frangula alnus</i> , jarząb pospolity <i>Sorbus aucuparia</i> Warstwa runa zbudowana jest przez szereg gatunków tj.: wietlica samicza <i>Athyrium filix-femina</i> , rzeżucha gorzka <i>Cardamine amara</i> , kosaciec żółty <i>Iris pseudacorus</i> , podagrycznik pospolity <i>Aegopodium podagraria</i> , kniec błotna <i>Caltha palustris</i> , pokrzywę <i>Urtica dioica</i> oraz porzeczkę czarną <i>Ribes nigrum</i> , bluszcz kurdybanek <i>Glechoma hederacea</i> , karbieniec pospolity <i>Lycopus europaeus</i> , przytulia błotna <i>Galium palustre i inne</i> . Ogólny stan zachowania siedliska oceniono jako niezadowolający – U1. Z uwagi na charakterystykę przedmiotu ochrony oraz zakres koniecznych do osiągnięcia progów dla poszczególnych wskaźników oceny stanu zachowania siedliska, możliwość poprawy stanu zachowania siedliska do wartości właściwej (FV) jest wątpliwa. Cele ochrony ustalono dla wskaźników kluczowych dla waloryzacji oceny stanu ochrony siedliska. Cel wydaje się możliwy do osiągnięcia. Cele działań ochronnych sporządzono na podstawie danych dokumentacji do planu zadań ochronnych (2013 r.) oraz opracowania pn.: „Ocena stanu zachowania i monitoring wybranych przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000 Pakosław PLH140015 i Dolina Zwolenki PLH140006 - Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej D. Kutera, T. Figarski, M. Szczygielski, Z. Wierzbicki, B. Pyśniak, C. Kurys, W. Hłopaś (2021 r.).
Ekspansywne gatunki rodzime w runie	Utrzymanie występowania gatunków ekspansywnych, jednak nieograniczających różnorodności runa (stan niezadowolający – U1).		
Martwe drewno (łączne zasoby)	Stopniowa poprawa stanu zachowania, zmierzająca do występowania >20 m ³ /ha (stopniowa poprawa niezadowolającego stanu zachowania – U1 do stan właściwego – FV).		

	<p>Martwe drewno leżące lub stojące > 3 m długości i >50 cm grubości (lub 30 cm jeśli z przyczyn naturalnych drzewa nie dorastają do 50 cm)</p>	<p>Stopniowa poprawa stanu zachowania, zmierzająca do występowania > 5 szt./ha (stopniowa poprawa niezadowolającego stanu zachowania – U1 do stanu właściwego – FV).</p>	
	<p>Naturalność koryta rzecznoego</p>	<p>Utrzymanie braku regulacji koryta rzecznoego (stan właściwy – FV).</p>	
	<p>Reżim wodny</p>	<p>Utrzymanie dotychczasowej dynamiki zalewów i przewodnienia podłoża normalnych z punktu widzenia ekosystemu (stan właściwy - FV), dopuszcza się występowanie dynamiki zalewów i przewodnienia podłoża obniżonych w stosunku do normalnego (współrzędne geograficzne płatów: 91E0-6 51.300778, 21.687657; 91E0-7 51.319157, 21.664723 i 91E0-8 51.338737, 21.622688) – stan niezadowolający (U1).</p>	

		Wiek drzewostanu	Stopniowa poprawa stanu zachowania, zmierzająca do występowania > 20% udziału drzew starszych niż 100 lat (stopniowa poprawa niezadawalającego stanu zachowania – U1 do stanu właściwego – FV).	
		Pionowa struktura	Utrzymanie struktury drzew antropogenicznie zmienionej, ale zróżnicowanej (stan niezadawalający – U1).	
		Naturalne odnowienie	Utrzymanie występowania naturalnego, pojedynczego odnowienia (stan niezadawalający – U1), dopuszcza się występowanie braku odnowienia w wybranych płatach siedliska (współrzędne geograficzne płatów: 91E0-6 51.300778, 21.687657; 91E0-7 51.319157, 21.664723 i 91E0-8 51.338737, 21.622688) – stan zły (U2).	
		Zniszczenie runa	Utrzymanie braku występowania zniszczeń runa (stan właściwy – FV).	

		Inne zniekształcenia	Utrzymanie braku występowania zniekształceń (stan właściwy – FV).	
8	4056 zatoczek łamliwy <i>Anisus vorticulus</i>	Liczba zebranych osobników	Utrzymanie występowania populacji gatunku w obszarze na poziomie średnio 7 osobników w badanych próbach (stan niezadawalający – U1).	Po raz pierwszy obecność zatoczka łamliwego na terenie obszaru Dolina Zwoleńki stwierdzono w 2011 r. (Marzec 2013) na 12 stanowiskach (36,4% skontrolowanych stanowisk) – łącznie znaleziono wtedy 64 osobniki, jednak nieznaną była lokalizacja zajętych stanowisk. Aktualnie (Urbańska M. 2022) wiadomo, że populacja zatoczka pod względem osiągniętych zagęszczeń względnych nie jest najliczniejsza na stanowiskach (średnio 7,3 osobnika w próbie – od 1 do 13) i oceniono ją na poziomie U1 (stan niezadawalający). Występowanie żywych okazów stwierdzono w 16 zbiornikach wodnych. Średnia, względna liczebność zatoczków stwierdzonych w próbie (powierzchnia ok. 2,25 m ²) wyniosła 7,3 osobnika. Powierzchnia wszystkich zbiorników stanowiących siedlisko gatunku to 3,97 ha. Biorąc pod uwagę biologię gatunku, którego liczebności w kolejnych latach mogą podlegać znaczącej fluktuacji, fakt, że większość znanych i monitorowanych na obszarze Polski populacji cechuje się podobnymi wartościami liczebności (stan niezadawalający otrzymało 54% stanowisk) oraz że zajęte stanowiska stwierdzono na całym obszarze Doliny Zwoleńki pozwalają na ocenienie populacji jako znaczącej. Cechy siedliska gatunku zachowane są w stopniu dobrym. Ciepłe i zarośnięte roślinnością torfianki są typowymi dla zatoczka łamliwego siedliskami (Boran 2015, Glöer, Groh 2007) chociaż obserwuje się procesy powolnego wypłykania torfianek oraz zarastania brzegów (zacieniania) przez podrost drzew, to nadal ilość zbiorników oraz ich funkcjonowanie w połączonym systemie. Populacja nie jest izolowana, gdyż funkcjonuje w stabilnym, rozległym i silnie podmokłym systemie rzeczny. Jakość siedliska – głównie jego stabilność, rozległość oraz brak antropopresji z dużą ilością potencjalnie odpowiednich stanowisk, pozwalają wystawić ocenę ogólną dobrą. Dodatkowo podejmowane działania ochrony aktywnej żółwia błotnego są zbieżne z wymaganiami zatoczka łamliwego i sprzyjają jego utrzymaniu. Ogólny stan zachowania gatunku oceniono jako niezadawalający – U1. Z uwagi na charakterystykę przedmiotu ochrony oraz zakres koniecznych do osiągnięcia progów dla poszczególnych wskaźników oceny stanu zachowania gatunku, możliwość poprawy stanu jego zachowania do wartości właściwej (FV) jest wątpliwa. Cele ochrony ustalono dla wskaźników kluczowych dla waloryzacji oceny stanu ochrony gatunku. Cel wydaje się możliwy do osiągnięcia. Cele działań ochronnych sporządzono na podstawie ekspertyzy przyrodniczej pn.: Ekspertyza malakologiczna obejmująca inwentaryzację gatunku 4056 Zatoczek łamliwy (<i>Anisus vorticulus</i>) w obszarze Natura 2000 Dolina Zwoleńki PLH140006 – M. Urbańska (2022 r.).
		Powierzchnia zbiornika	Utrzymanie niezmienną powierzchnię zbiorników, na poziomie około 4 ha (stan właściwy – FV).	
		Pokrycie lustra wody przez rośliny	Utrzymanie pokrycia lustra wody przez rośliny na poziomie > 50% (stan właściwy – FV) oraz stopniowa poprawa stanu zachowania wybranych płatów siedliska gatunku (płat o nr: 4, 5 13, 15, 17, 24, 25, 29, 33 i 34), zmierzająca do osiągnięcia i utrzymania minimum 20 % pokrycia lustra wody przez rośliny (stopniowa poprawa złego stanu zachowania – U2 do stanu niezadawalającego – U1 i jego utrzymanie).	
		Stałość zbiornika	Utrzymanie stałości zbiornika oraz braku jego wysychania w okresie 10 lat (stan właściwy – FV).	

		Zarośnięcie brzegów przez rośliny oceniające	Utrzymanie zarośnięcia brzegów przez rośliny oceniające lustro wody na poziomie < 20% (stan właściwy – FV) oraz stopniowa poprawa stanu zachowania wybranych płatów siedliska gatunku (płaty o nr: 2-9, 12, 14, 20-21, 23-24, 30 i 34), zmierzająca do osiągnięcia i utrzymania maksimum 50 % zarośnięcia brzegów (stopniowa poprawa złego stanu zachowania – U2 do stanu niezadowolającego – U1 i jego utrzymanie).	
9	1188 kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	Populacja	Utrzymanie występowania populacji gatunku na poziomie minimum 200 odzywających się samców w obszarze (stan właściwy – FV).	W badaniach prowadzonych w 2020 r. obecność gatunku potwierdzono na 6 kontrolowanych w ramach monitoringu stanowiskach (zbiornikach) - potwierdzenie rozrodu kumaków zaledwie na 6 stanowisk. Populacje kumaka nizinnego dla monitorowanego obszaru oszacowano na poziomie maksymalnie 220 dorosłych osobników. Na podobnym poziomie oszacowano populację w roku 2012. Na tej podstawie można przyjąć że na omawianym obszarze występuje niewielka, osiadłą populacja kumaka o stabilnej liczebności. Najwięcej stanowisk potwierdzono w części przyujściowej rzeki Zwolenki do Wisły. Jest to strefa graniczna z kolejnym obszarem chronionym w ramach sieci Natura 2000 (Przełom Wisły w Małopolsce PLH060045). W tej części może swobodnie dochodzić do wymiany osobników między populacjami bytującymi w obu obszarach. Granica między tymi obszarami jest umowna. Stanowiska położone w środkowej części doliny są zdecydowanie bardziej izolowane a głównym korytarzem przepływu osobników jest dolina rzeki. Sama dolina jest pozbawiona barier, które uniemożliwiałyby migracje płazów takich jak np. szerokie asfaltowe drogi. Brak barier migracyjny oraz niewielka ilość stanowisk świadczy o braku dogodnych siedlisk dla kumaka nizinnego w górnym biegu rzeki. Ogólny stan zachowania gatunku oceniono jako niezadowolający – U1. Z uwagi na charakterystykę przedmiotu ochrony oraz zakres koniecznych do osiągnięcia progów dla poszczególnych wskaźników oceny stanu zachowania gatunku, możliwość poprawy stanu jego zachowania do wartości właściwej (FV) jest wątpliwa. Cele ochrony ustalono dla wskaźników kluczowych dla waloryzacji oceny stanu ochrony gatunku. Cel wydaje się możliwy do
		Udział szuwaru w powierzchni zbiornika	Utrzymanie udziału szuwaru w powierzchni zbiornika na poziomie > 10% (stan niezadowolający – U1).	
		Wysokość roślinności szuwarowej	Stopniowa poprawa stanu zachowania, zmierzająca do występowania szuwaru i braku występowania szuwaru o wysokości powyżej 1 m (stopniowa poprawa złego stanu	

			zachowania do stanu właściwego - FV).	osiągnięcia. Cele działań ochronnych sporządzono na podstawie ekspertyzy przyrodniczej pn.: Ekspertyza herpetologa obejmująca inwentaryzację gatunku 1188 Kumak nizinny (<i>Bombina bombina</i>) w obszarach Natura 2000 Dolina Czarnej PLH260015 i Dolina Zwoleńki PLH140006 - M. Zegarek, A. Szafrąński, A. Satory (2020 r.).
	Roślinność zanurzona i pływająca	Utrzymanie występowania roślinności kępkowej i Nielicznej lub licznej, ale nie o pionowych pędach (stan niezadowolający – U1).		
	Nachylenie brzegów zbiornika	Utrzymanie łagodnego nachylenia brzegów (stan właściwy – FV) oraz stopniowa poprawa stanu zachowania wybranych płatów siedliska gatunku (płat o nr: C1, Z3, Z4, Z6), zmierzająca do występowania łagodnych brzegów zbiornika (stopniowa poprawa złego stanu zachowania – U2 do stanu właściwego – FV).		
	Zacienienie zbiornika	Utrzymanie zacienienia zbiorników na poziomie < 50% powierzchni lustra zbiornika (stan właściwy – FV) oraz stopniowa poprawa stanu zachowania wybranych płatów siedliska gatunku (płat o nr: C1, C4, Z1, Z5, Z6, Z9 i Z14), zmierzająca do występowania zacienienia na poziomie poniżej 50 % (stopniowa poprawa złego i niezadowolającego stanu		

			zachowania – U2 i U1 do stanu właściwego – FV).	
		Obecność płycizn	Stopniowa poprawa stanu zachowania zmierzająca do występowania płycizn (stopniowa poprawa złego stanu zachowania – U2 do stanu właściwego – FV).	
		Obecność ryb	Utrzymanie występowania ryb w granicach płatów siedliska gatunku (stan niezadawalający – U1).	
		Zabudowa otoczenia zbiornika	Utrzymanie braku zabudowy w otoczeniu zbiorników (stan właściwy – FV).	
		Inne zbiorniki wodne w promieniu 500 m	Utrzymanie występowania innych zbiorników w promieniu 500 m (stan właściwy – FV).	
		Droga asfaltowa	Utrzymanie braku występowania dróg asfaltowych w okolicy zbiornika (stan właściwy – FV).	
10	1220 żółw błotny <i>Emys orbicularis</i>	Względna liczebność	Utrzymanie niezmiennej liczebności populacji gatunku kształtującej się na poziomie minimum	Na potrzeby dokumentacji do planu zadań ochronnych ustalono, że populacja gatunku szacowana jest na poziomie 150-200 osobników, w tym 40 samic składających jaja. Ustalono jednocześnie, że siedlisko gatunku charakteryzuje dobry stan zachowania. Ogólny stan zachowania gatunku oceniono jako właściwy (FV). Cele ochrony ustalono dla

		150 osobników (stan właściwy – FV).	wskaźników kluczowych dla waloryzacji oceny stanu ochrony gatunku. Cel wydaje się możliwy do osiągnięcia. Cele działań ochronnych sporządzono na podstawie dokumentacji do planu zadań ochronnych oraz opracowania przyrodniczego sporządzonego na potrzeby planu ochrony rezerwatu przyrody Borowiec (Biuro Badań, Monitoringu i Ochrony Przyrody „EcoFalk” M. Falkowski – 2016 r.).
	Struktura wiekowa	Utrzymanie niezmiennego udziału młodych osobników wśród wszystkich obserwowanych na poziomie minimum 25 % - dotyczy stanowisk: Barycz, Siekierka Nowa, Andrzejów- Borowiec (stan właściwy – FV) oraz występowania młodocianych osobników ale przy udziale wśród wszystkich obserwowanych na poziomie poniżej 25 % - dotyczy stanowiska: Siekierka Stara (stan niezadawalający – U1).	
	Izolacja przestrzenna	Utrzymanie występowania niepołączonych wód stojących do 3 km lub wód stojących z połączeniami wodnymi oddalonymi o 6 km lub cieków ze stanowiskami oddalonymi o nie więcej niż 7 km (stan właściwy – FV).	
	Powierzchnia siedliska wodnego	Utrzymanie niezmiennej powierzchni siedliska wodnego, kształtującego się na poziomie ok. 170 ha (stan właściwy – FV).	

		Typ wód	Utrzymanie akwenów eutroficznym, stagnujących, wolno płynących, płytkich, mulistych i szybko nagrzewających się (stan właściwy – FV).	
		Dostępność kryjówek i miejsc wykorzystywanych do wygrzewania się	Utrzymanie obecności różnorodnych miejsc do wygrzewania się i ukrywania, akweny bogate w helofity (rośliny wynurzone, tworzące przybrzeżne szuwary), amfifity (rośliny ziemnowodne, występujące w strefie wahań poziomu wody) i nimfeidy (rośliny o liściach pływających), powalone drzewa, konary; obecne limneidy (rośliny swobodnie pływające po powierzchni wody) – stan właściwy (FV).	
		Baza pokarmowa	Utrzymanie obecności przede wszystkim bezkręgowców (na przykład: mięczaki, pluskwiaki, pijawki, ważki, chrząszcze, jętki, muchówki, skorupiaki i ich stadia larwalne), kręgowców (małe ryby, płazy, w tym narybek i kijanki), obecność rzęsy drobnej <i>Lemna minor</i> lub innych gatunków	

			należących do rodzaju <i>Lemna</i> sp. (stan właściwy – FV).	
		Dostępna powierzchnia łągowisk	Utrzymanie powierzchni łągowiska pokrytej niską, kserotermiczną roślinnością zielną na poziomie powyżej 10 arów (stan właściwy – FV).	
		Stopień zacinienia łągowisk	Stopniowa poprawa stanu zachowania zmierzająca do wielkości zaciśnionej powierzchni łągowisk na poziomie < 15% (stopniowa poprawa niezadawalającego stanu zachowania – U1 do stanu właściwego – FV).	
11	1042 zalotka większa <i>Leucorrhinia pectoralis</i>	Liczba samców	Utrzymanie populacji gatunku na poziomie ponad 5 samców (stan zły – U1).	Zgodnie z najnowszymi wynikami badań (2020 r.), niewielka liczebność osobników zalotki większej (5 samców) w obszarze Doliny Zwoleńki wynika prawdopodobnie ze specyficznych warunków pogodowych. Długo utrzymująca się zimna wiosna, po którym przyszło nagle ocieplenie a następnie obfite opady było istotnym zaburzeniem w biologii gatunku. Mimo poprawnych warunków siedliskowych, populacji nie można zaliczyć do licznych. Oczywiście nie można też wykluczyć, że sam teren Doliny Zwoleńki nie jest atrakcyjny dla gatunku. Zagadnienie to będzie przedmiotem dalszych badań. W 2013 r. w ramach prac nad dokumentacją planu zadań ochronnych stwierdzono tylko jedno stanowisko zalotki z liczebnością na FV. Odnaleziono tylko jedno stanowisko ważek, pomimo że parametry i wskaźniki siedliska określono na bardzo dobre. Podobne wyniki uzyskano w 2020 r. – bardzo słaba ocena populacji i relatywnie wysoka ocena warunków siedliskowych. Potencjalne stanowiska zalotki większej wytypowane w trakcie badań terenowych to zbiorniki wodne powstałe w wyniku dawnego wydobycia torfu. Lustro wody jest w około 70 procentach wolne od roślinności. Na powierzchni pojawiają się rośliny: grążel żółty, grzebień biały, rdestnica pływająca, żabiściek pływający, rzęsa drobna, r. trójrowkowa, spirodela wielokorzeniowa, kępy wysokich turzyc, trzciny, pałki wąsko – i szerokolistnej, szczawiu lancetowatego; a w toni wodnej różne gatunki rdestnic, wywłóczniki, rogatek. Strefa brzegowa (bardzo ważna dla zalotki) jest najczęściej wypłycona, a w strefie ekotonowej z łądem spotyka się turzycę, trzcinę, pałki, rdesty, mozgę. Zbiorniki sąsiadują z podmokłymi szuwarami, głównie trzcinowymi i mózgowymi,
		Zagęszczenie wylinek	Utrzymanie średniej liczby wylinek przypadającej na 10 m ² na poziomie minimum 1 (stan zły – U2).	
		Występowanie określonych gatunków (taksonów) roślin	Utrzymanie występowania minimum 2 gatunków roślin, na przykład osoki aloesowatej, żabiścieku pływającego (stan właściwy – FV).	
		Udział roślinności dogodnej dla gatunku	Utrzymanie udziału roślinności dogodnej dla gatunku na poziomie $\geq 75\%$ długości (lub	

			powierzchni) roślinności przybrzeżnej lub $\geq 50\%$ powierzchni zbiornika (stan właściwy – FV).	czasami łąkami wilgotnymi z grupy <i>Calthion</i> – wyjątkowo koszonymi, a także zadrzewieniami łągowymi. W kraju tego typu biotopy dość często są zasiedlane przez zalotkę. Ogólny stan zachowania gatunku oceniono jako zły – U2 z uwagi na niskie parametry oceny populacji. Z uwagi na charakterystykę przedmiotu ochrony oraz zakres koniecznych do osiągnięcia progów dla poszczególnych wskaźników oceny stanu zachowania gatunku, możliwość poprawy stanu jego zachowania do wartości niezadawalającej (U1) lub właściwej (FV) na tę chwilę jest trudna do ustalenia. Cele ochrony ustalono dla wskaźników kluczowych dla waloryzacji oceny stanu ochrony gatunku. Cel wydaje się możliwy do osiągnięcia. Cele działań ochronnych sporządzono na podstawie dokumentacji planu zadań ochronnych oraz ekspertyzy przyrodniczej pn.: Ekspertyza entomologiczna obejmująca inwentaryzacją następujących przedmiotów ochrony w obszarach Natura 2000 Dolina Czarnej PLH260015: 1042 zalotka większa <i>Leucorrhinia pectoralis</i> , 6177 modraszek telejus <i>Phengaris teleius</i> , 1060 czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i> , 1065 przeplatka aurinia <i>Euphydryas aurinia</i> i Dolina Zwolenki PLH140006 1037 trzepla zielona <i>Ophiogomphus cecilia</i> , 1042 zalotka większa <i>Leucorrhinia pectoralis</i> - Praca zbiorowa pod redakcją dr Alojzego Przemyskiego (2020 r.)
		Jakość otoczenia i antropopresja	Utrzymanie braku występowania znikomego udziału obszarów intensywnie użytkowanych i udziału naturalnego otoczenia (stan właściwy – FV).	
12	1145 piskorz <i>Misgurnus fossilis</i>	Względna liczebność	Utrzymanie względnej liczebności na poziomie minimum 0,005/ m ² powierzchni połowu (stan niezadawalający – U1).	Na terenie obszaru Natura 2000 Dolina Zwolenki piskorz występuje w torfiakach znajdujących się w dolinie rzeki, w okolicach miejscowości Mierziączka i Zielonka Stara. Na tym obszarze wyznaczono obszar występowania gatunku obejmujące liczne, różnej wielkości, niekiedy astatyczne, zbiorniki wodne. W 6 zbiornikach piskorz występuje, jednakże możliwe jest, że jest to gatunek pospolity w całej dolinie rzeki Zwolenki. Biologia tego gatunku, skryty tryb życia oraz szerokie spektrum siedlisk zamieszkiwanych przez ta rybę utrudniają poszukiwanie tego gatunku oraz monitoring znanych już populacji. Na badanym terenie piskorze preferowały zbiorniki o głębokości od 0,3-1,5 m, zarośnięte o podłożu organicznym. Okresowo w tych zbiornikach mogą pojawiać się deficyty tlenu. Najczęściej piskorz jest jedynym gatunkiem zamieszkującym siedlisko. Niekiedy w zbiornikach natrafiano na karasie, płocie i często na trawiankę (gatunek inwazyjny). Siedliska w dolinie Zwolenki były zachowane w stopniu umożliwiającym egzystencję badanego gatunku. Ogólny stan zachowania gatunku oceniono jako niezadawalający – U1. Z uwagi na charakterystykę przedmiotu ochrony oraz zakres koniecznych do osiągnięcia progów dla poszczególnych wskaźników oceny stanu zachowania gatunku, możliwość poprawy stanu jego zachowania do wartości właściwej (FV) jest wątpliwy. Cele ochrony ustalono dla wskaźników kluczowych dla waloryzacji oceny stanu ochrony gatunku, przy czym z uwagi na brak danych do porównania, nie definiowano celów Ochrony dla wskaźnika EFI+. Cel wydaje się możliwy do osiągnięcia. Cele działań ochronnych sporządzono na podstawie dokumentacji planu zadań ochronnych (2013 r.).
		Struktura wiekowa	Utrzymanie udziału osobników młodych, przynajmniej jednej kategorii lub YOY + JUV na poziomie minimum 10 % (stan niezadawalający – U1).	
		Udział gatunku w zespole ryb i minogów	Utrzymanie udziału w zespole ryb i minogów minimum na poziomie minimum 1% (stan niezadawalający – U1).	
		Jakość hydromorfologiczna	Utrzymanie utrzymanie jakości hydrologicznej cieków na poziomie nie wyższej niż 3,4 (ocena stanowi średnią z ocen 6	

			elementów hydromorfologicznych, w tym m.in.: geometrii koryta, substratu dennego, mobilności koryta oraz ciągłości cieku) – stan niezadawalający (U1).	
13	1037 trzepla zielona <i>Ophiogomphus cecilia</i>	Liczebność	Utrzymanie występowania gatunku w obszarze (stan zły – U2).	Zgodnie z najnowszymi wynikami badań (2020 r.) stanowiska gatunku, formalnie należy określić jako niezajęte, gdyż nie stwierdzono wylinek trzepli zielonej ani też nie obserwowano na tych stanowiskach osobników dorosłych imagines. Jedyny okaz dorosłego osobnika stwierdzono na leśnej drodze. W 2013 r. w ramach prac nad dokumentacją planu zadań ochronnych stwierdzono tylko jedno stanowisko trzepli z liczebnością na U1. Z racji na warunki fizjograficzne (w tym hydrologiczne) i siedliskowe wyodrębniono w terenie fragmenty rzeki (stanowiska), które najbardziej odpowiadają biotopowi gatunku. Potencjalne stanowiska trzepli stanowią, np.: brzegi rzeki porośnięte drzewami (olsza, wierzba) oraz krzewami głównie wierzby kępiaste. Zagęszczenie przerywane, stopień zajęcia ok. 30%. Mała rzeka nizinna, typu meandrującego, w niewielkim stopniu przekształcona, płynąca w krajobrazie płaskim, dolinnym, seminaturalnym i naturalnym, w otoczeniu mozaikowatym (zbiorowiska łąkowe, zaroślowe, szuwarowe i fragmenty leśne), o reżimie wodnym roztopowo-deszczowym, słabo zróżnicowanej morfologicznie linii brzegowej, średnim zróżnicowaniu morfologicznym dna koryta, brzegach łagodnych, z niskimi skarpami, łagodnych, zróżnicowanych głębokościach w strefie przybrzeżnej, od 10 do 60 cm, umiarkowanych prędkościach przepływu w strefie przybrzeżnej rzędu 0,4 m/s, osadach dennych piaszczystych (w przewodzie drobnopiaszczystych) z niewielką domieszką organiczną, z ubogą roślinnością zanurzoną oraz obecną lokalnie, w średnich ilościach, roślinnością wynurzoną, siedliska gatunku średnio zachowane, obecne na blisko połowie długości odcinka. Fragmentami lustro rzeki zawężone do 2-3 m przez roślinność nadbrzeżną, głównie mozęgę trzcinową, mannę wodną i trzciny. Ogólny stan zachowania gatunku oceniono jako zły – U2. Z uwagi na charakterystykę przedmiotu ochrony oraz zakres koniecznych do osiągnięcia progów dla poszczególnych wskaźników oceny stanu zachowania gatunku, możliwość poprawy stanu jego zachowania do wartości właściwej (FV) jest wątpliwy. Cele ochrony ustalono dla wskaźników kluczowych dla waloryzacji oceny stanu ochrony gatunku. Zakłada się, że cel jest możliwy do osiągnięcia. Cele działań ochronnych sporządzono na podstawie dokumentacji planu zadań ochronnych (2013 r.) oraz ekspertyzy przyrodniczej pn.: Ekspertyza entomologiczna obejmująca inwentaryzacją następujących przedmiotów ochrony w obszarach Natura 2000 Dolina Czarnej PLH260015: 1042 zalotka większa <i>Leucorrhinia pectoralis</i> , 6177 modraszek telejus <i>Phengaris teleius</i> , 1060 czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i> , 1065 przeplatka aurinia <i>Euphydryas aurinia</i> i
		Zagęszczenie	Stopniowa poprawa stanu zachowania zmierzająca do występowania średniej liczby wylinek na 10 m na poziomie > 0 (stan zły – U2).	

		Rozkład	Stopniowa poprawa stanu zachowania zmierzająca do udziału długości na której dokonano stwierdzenia względem długości stanowiska na poziomie > 10 % (stan zły – U2).	Dolina Zwoleńki PLH140006 1037 trzepla zielona <i>Ophiogomphus cecilia</i> , 1042 zalotka większa <i>Leucorrhinia pectoralis</i> - Praca zbiorowa pod redakcją dr Alojzego Przemyskiego (2020 r.)
		Siedlisko potencjalne	Utrzymanie udziału siedliska potencjalnego w całej długości odcinka na poziomie minimum 50% (stan niezadowolający – U1).	
		Siedlisko zasiedlone	Stopniowa poprawa stanu zachowania zmierzająca do udziału siedliska zasiedlonego w siedlisku potencjalnym na poziomie > 0% (stan zły – U2).	
		Stan ekologiczny wód	Utrzymanie umiarkowanego stanu (potencjału) ekologicznego wód (stan niezadowolający – U1).	

		Naturalność koryta	Utrzymanie naturalności w I lub II stopniu pięciostopniowej skali (stan właściwy – FV).	
14	1016 poczwarówka jajowata <i>Vertigo moulinsiana</i>	Zagęszczenie	Stopniowa poprawa stanu zachowania na wybranych płatach siedliska gatunku (dotyczy płatów numer: 2, 10-11, 13-18, 20-21), zmierzająca do występowania > 1 osobnika/ m ² (stopniowa poprawa złego stanu zachowania – U2 do stanu niezadowolającego – U1 i jego utrzymanie) oraz utrzymanie niezmienionego stanu zachowania w pozostałych płatach.	W 2011 r (Marzec 2013) na terenie obszaru Natura 2000 Dolina Zwoleńki stwierdzono obecność poczwarówki jajowatej na jednym stanowisku. Aktualnie (Urbańska M. 2022) wiadomo, że populacja poczwarówki jajowatej pod względem osiągniętych zagęszczeń nie jest najliczniejsza na stanowiskach (średnie zagęszczenie poczwarówki jajowatej uzyskane na badanych powierzchniach – 2,9 os./m ²) i oceniono ją na U1 (stan niezadowolający), ale biorąc pod uwagę, że zajęte stanowiska stwierdzono na całym obszarze Doliny Zwoleńki pozwalają na ocenienie populacji na poziomie znaczącym. Głównym zagrożeniem dla występowania poczwarówki jajowatej jest osuszanie terenów podmokłych (Killeen 2003b). Dolina Zwoleńki nadal jest silnie uwodniona, stąd cechy siedliska gatunku zachowane są w stopniu dobrym, zaprzestanie użytkowania gruntów (koszenia) przy utrzymujących się wysokich stanach wód powierzchniowych, sprzyjają występowaniu poczwarówki jajowatej. Choć problemem może być pojawianie się podrostów drzew, których wzrost może trwale zmienić jakość siedliska, to nadal ocenę stanu zachowania gatunku można ocenić jako dobrą. Populacja nie jest izolowana, gdyż funkcjonuje w stabilnym, silnie podmokłym systemie rzeczonym. Jakość siedliska – głównie jego stabilność oraz jego rozległość pozwalają wystawić ocenę ogólną dobrą. Ślimak ten choć nielicznie, to rozmieszczony jest praktycznie we wszystkich fragmentach doliny odpowiadających jego wymogom siedliskowym. Ogólny stan zachowania gatunku oceniono jako zły – U2, z uwagi na zagęszczenie gatunku na poszczególnych stanowiskach. Z uwagi na charakterystykę przedmiotu ochrony oraz zakres koniecznych do osiągnięcia progów dla poszczególnych wskaźników oceny stanu zachowania gatunku, możliwość poprawy stanu jego zachowania do wartości właściwej (FV) jest wątpliwy. Cele ochrony ustalono dla wskaźników kluczowych dla waloryzacji oceny stanu ochrony gatunku. Jednocześnie z uwagi na brak danych jako cel ustalono uzupełnienie wiedzy o udziale osobników młodocianych i precyzyjnego określenia powierzchni zajmowanej przez gatunek na stanowisku. Cel wydaje się możliwy do osiągnięcia. Cele działań ochronnych sporządzono na podstawie dokumentacji planu zadań ochronnych (2013 r.) oraz ekspertyzy przyrodniczej pn.: Ekspertyza malakologiczna obejmująca inwentaryzację gatunku 1016 Poczwarówka
		Struktura wiekowa	Stopniowa poprawa stanu zachowania na wybranych płatach siedliska gatunku (dotyczy płatów numer: 2, 10-11, 13-18, 20-21), zmierzająca do występowania młodych osobników gatunku (stopniowa poprawa złego stanu zachowania – U2 do stanu	

			niezadawalającego – U1 i jego utrzymanie) oraz uzupełnienie stanu wiedzy w tym zakresie.	jajowata (<i>Vertigo moulinsiana</i>) w obszarze Natura 2000 Dolina Zwoleńki PLH140006 – M. Urbańska (2022 r.).
		Obszar zajmowany przez gatunek na stanowisku	Utrzymanie braku zmian lub wzrostu obszaru zajmowanego przez gatunek (stan właściwy – FV).	
		Powierzchnia potencjalnego siedliska	Utrzymanie powierzchni stanowiska, zajmowanej przez roślinność spełniająca wymagania siedliskowe gatunku na poziomie minimum 20% (stan niezadawalający – U1).	
		Roślinność	Utrzymanie niezmiennego stanu gatunkowego roślinności lub wypadło nie więcej niż 40% gatunków z listy dominujących (stan niezadawalający – U1).	
		Stopień zarośnięcia	Stopniowa poprawa stanu zachowania zmierzająca do udziału powierzchni stanowiska zarośniętej przez drzewa/krzewy/trzciny na poziomie poniżej 40% (stopniowa poprawa niezadawalającego stanu zachowania – U1 do stanu właściwego - FV).	
		Stopień wilgotności	Utrzymanie średniej wilgotności powierzchni stanowiska, > 50% powierzchni stanowiska	

			<p>charakteryzuje się podmokłym i wilgotnym podłożem i ściółką, 2 i 3 stopień skali Killeen'a i Moorkens (2003) - stan niezadowolający – U1.</p>	
		Fragmentacja siedliska	<p>Stopniowa poprawa stanu zachowania wybranych płatów siedliska (dotyczy płatów numer: 4-5, 10, 16, 19 i 24) zmierzająca do występowania niewielkiej fragmentacji siedliska udziału powierzchni stanowiska zarośniętej przez drzewa/krzewy/trzciny na poziomie poniżej 40% (stopniowa poprawa złego stanu zachowania – U2 do stanu właściwego – U1) oraz utrzymanie niezmienionego stanu zachowania w pozostałych płatach, w tym stanu właściwego – FV (dotyczy płatów nr: 7, 11-12, 14, 20-23).</p>	

Powyższe cele, po ich przyjęciu, powinny być brane pod uwagę przez podmioty sprawujące nadzór nad poszczególnymi fragmentami obszaru Natura 2000 oraz w trakcie prowadzenia ocen wpływu programów i przedsięwzięć na obszar Natura 2000.

Zgodnie z art. 28 ust. 3 i 4 ustawy o ochronie przyrody, sporządzający projekt planu zadań ochronnych winien umożliwić zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, udział w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu, a także zapewnić możliwość udziału społeczeństwa w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu, na zasadach i w trybie określonym w art. 3 ust. 1 pkt 11 oraz art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094, z późn. zm. - zwanej dalej „ustawą ooś”). Ponadto, w myśl art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a ustawy ooś, projekt planu zadań ochronnych zamieszcza się w publicznie dostępnych wykazach.

Zgodnie z art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190 - zwanej dalej „ustawą o wojewodzie”), projekt planu zadań ochronnych wymaga uzgodnienia z właściwym terytorialnie wojewodą.

Jak wspomniano, istotnym elementem procesu planistycznego są konsultacje społeczne. W ramach procedury opracowania projektu zmiany planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, zgodnie z § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. Nr 34, poz. 186) oraz ww. przepisów prawa, w dniu 31 grudnia 2021 r. w Biuletynie Informacji Publicznej i tablicach ogłoszeń Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie oraz jednostek samorządu terytorialnego na terenie których położony jest obszar Natura 2000, zamieszczono obwieszczenie o zamiarze przystąpienia, przystąpieniu i wyłożeniu projektu zarządzenia zmieniającego planu zadań ochronny do publicznego wglądu. Tego samego dnia obwieszczenie opublikowano także w prasie (Nasz Dziennik nr 303*7265). Tym samym, zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, umożliwiono zapoznanie się z dokumentem oraz złożenie uwag i wniosków do projektu planu zadań ochronnych przez okres 21 dni. W przewidzianym na składanie uwag i wniosków terminie, zgłoszono następujące uwagi:

Imię i nazwisko / Nazwa instytucji bądź organizacji	Data wpływu do urzędu (dd.mm.rrrr)	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia
Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	18 stycznia 2022 r.	W nawiązaniu do prowadzonych konsultacji społecznych projektu zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie w sprawie zmiany planu zadań ochronnych (pzo) dla obszaru Natura 2000 Natura 2000 Dolina Zwoleńki PLH140006 oraz wcześniej przesłanych w trybie roboczym uwag do ww. projektu zarządzenia uprzejmie informuję, że przy formułowaniu celów ochrony dla każdego przedmiotu ochrony powinny być przeanalizowane wszystkie wskaźniki i parametry wynikające z PMŚ GIOŚ i następnie na ich podstawie opracowane zestawienie celów ochrony, które będą odpowiadały jak największej liczbie wskaźników i parametrów wynikających z metodyk monitoringu PMŚ GIOŚ. Nieprawidłowe jest zawężanie celów jedynie do wskaźników kardynalnych. W przypadku np. siedliska 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum), które występuje w obrębie obszaru Dolina Zwoleńki PLH140006,	Uwagi uwzględniono i w tym zakresie dokonano zmiany w treści zarządzenia.

		<p>metodyka przewiduje tylko jeden wskaźnik kardynalny „charakterystyczna kombinacja florystyczna” i określenie celu ochrony tylko dla tego wskaźnika byłoby niewystarczające do właściwego zarządzania siedliskiem. Jeżeli RDOŚ uzna, że z jakiegoś powodu nie ma możliwości lub sensu określanie celów ochrony dla większej liczby lub pełnego zestawu parametrów i wskaźników wynikających z metodyki monitoringu PMS GIOŚ to może z części zrezygnować opisując w uzasadnieniu sens tej rezygnacji. Należy jednak pamiętać, że zawężając pulę celów dopuszczamy do sytuacji, że niekorzystne zmiany jakie będą zachodziły w okresie wdrażania pzo w przypadku wskaźników usuniętych z „zestawu celów” mogą, bez kontroli bezpośrednio nadzorującego obszar, wpłynąć na ogólny stan zachowania przedmiotów ochrony obszaru.</p> <p>W przypadku zmienianego Zarządzenia w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Zwoleńki PLH140006 dla niektórych przedmiotów pominięto większość wskaźników. Z tego powodu tabela z celami wymaga uzupełnienia.</p> <p>W przypadku siedlisk przyrodniczych 2330 Wydmy śródładowe z murawami napiaskowymi i 6120 Ciepłolubne, śródładowe murawy napiaskowe Koelerion glaucae zaproponowano w projekcie zarządzenia następujący cel: „Nie definiuje się celów ochrony dla siedliska z uwagi na konieczność weryfikacji ocen nadanych siedlisku w SDF (wykreślenie informacji o siedlisku)”. W sytuacji gdy jest pewność, że siedliska nie potwierdzono w obszarze i nie było go w czasie ustanawiania niniejszego obszaru Natura 2000 to cel powinien dotyczyć weryfikacji statusu siedliska w obszarze a nie oceny jego stanu ochrony. Ocenę stanu siedliska można weryfikować jedynie w sytuacji gdy w SDF pozostanie informacja o siedlisku.</p>	
--	--	---	--

Na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy o wojewodzie, Wojewoda Mazowiecki pismem znak: WNP-IV.0521.1.12.2023 z dnia 6 października 2023 r. uzgodnił projekt zarządzenia, wnosząc jednocześnie o uwzględnienie uwagi do projektu zarządzenia w zakresie brzmienia § 1 zarządzenia. Uwagę uwzględniono.

Ocena Skutków Regulacji (OSR)

1. Cel wprowadzenia zarządzenia.

Celem wprowadzenia zarządzenia jest wypełnienie delegacji ustawowej zawartej w art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, z późn. zm.).

2. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny.

Projekt planu zadań ochronnych będzie oddziaływał:

- 1) na Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie;
- 2) na właścicieli terenu, na którym znajduje się obszar Natura 2000;
- 3) jako powszechnie obowiązujący akt prawa miejscowego na wszystkie podmioty, które znajdują się lub znajdują w zasięgu terytorialnym objętym jego regulacją;
- 4) na jednostki organizacyjne, których zasięg działania obejmuje teren obszaru Natura 2000.

3. Konsultacje.

Projekt zarządzenia jako akt prawa miejscowego podlega:

- 1) na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190) uzgodnieniu z Wojewodą Mazowieckim;
- 2) na podstawie art. 28 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody, procedurze udziału społeczeństwa na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094, z późn. zm.), postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu.

4. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżet jednostek samorządu terytorialnego.

Wejście w życie przedmiotowego zarządzenia nie pociągnie za sobą skutków finansowych dla budżetu państwa.

5. Wpływ regulacji na rynek pracy.

Zapisy zawarte w projekcie zarządzenia będą miały umiarkowany wpływ na lokalny i regionalny rynek pracy. Konieczność realizacji zadań przyczyni się do zwiększenia zapotrzebowania na usługi z działów: „Badania naukowe i działalność rozwojowa” Polskiej Klasyfikacji Działalności, wprowadzonej Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz. U. Nr 251, poz. 1885, z późn. zm.).

6. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Wydanie niniejszego aktu prawnego stanowi sposób realizacji celów ochrony przyrody. Wprowadzenie jego regulacji wyeliminuje wątpliwości i niejasności w odniesieniu do prowadzonej w obiekcie ochrony przyrody, co z kolei usprawni opracowywanie dokumentacji i wydawanie decyzji w prowadzonych w jego materii procedurach uzgodnieniowych. Spodziewać się również można, że przedmiotowy projekt przyczyni się do polepszenia warunków realizacji działań ochrony czynnej w związku z łatwiejszym dostępem do informacji dotyczących przedmiotów i celów podlegających ochronie. Proponowana regulacja nie będzie wywoływać skutków istotnych ze względu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe, a także na osoby starsze i osoby niepełnosprawne. Projektowana regulacja nie wpłynie na proces inwestycyjny z uwagi na fakt, iż nie wprowadza żadnych zmian w odniesieniu do granic obszaru.

7. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny.

Projektowana regulacja nie ma wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

8. Ocena pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej.

Regulacja przedmiotowego zarządzenia objęta jest prawem UE. Zarządzenie swym zakresem obejmuje teren objęty ochroną w ramach Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 na podstawie dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U.U.E.L.1992.206.7), jako specjalny obszar ochrony siedlisk Dolina Zwolenki PLH140006. Projekt zarządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.